

8644

1764, 11.

SPECIMEN
IVRIS CONTROVERSI
QVATENVS
PROLONGATIO DEBITI
MORAM PURGET

ET LIBERET A PRAESTANDIS VSVRIS

QVOD

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

P R A E S I D E

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESSOR. PVBLIC. ORDIN. IVR. NAT. ET GENT.

ET SOCIETAT. LITER. DVISVVRG. SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO

DIE I. AVGVST. ANNO MDCCCLXIV.

DEFENDET

CAROLVS GOTTHELF FISCHER

RVHLAND. LVSAT.

L I P S I A E

EX OFFICINA LANGENHEMIA.

MEMBRAN
LIVRE CONTROVERSI
CATIVVS
PROLONGATIO DEBITI
MOMAN FVGHIT
ET FERRET A PRAESTANDIS VSVIS
GOD
ILLVSTRIS ICIOMVS ORDINIS GRATIA
P R A E S I D E
D. CHRISTIANO HENR. BREYNING
PROVINCIALE PRAESIDIUM IN HAT. ET GENL.
D. ADRIANO PETRINO
DIE MARTIS M. ANNO DOMINI 1711
DEINDET
CAROLVS GOTTHEILF FISCHER
PRAESIDIUS
L I B R A R I E
EX OFFICINA LANGENHEIM

QVATENVS
PROLONGATIO DEBITI
MORAM PURGET
ET LIBERET A SOLVTIONE VSVRARVM.

§. I.

ix est, vt singulorum verborum pariter atque
materiarum, quae *rubro*, vt vocant, conti-
nentur, commentarium exhibeamus. Breui-
tas libelli, qui plagulam vnam vix excedere
debet, haec omnia comprehendere nequit. Satis erit, si
ea tantum praemittamus, quae ad intelligendam quaestio-
nem ipsam facere videntur.

§. II.

Moram dicunt culposam praestationis aut facti debiti
intermissionem, quam aequae creditor ac debitor suo modo

A 2

com-

committere potest. Inter *effectus* commissae morae numeratur, quod, si a creditore comittatur, periculum in se conuertat, si vero a debitore, quod ad vsuras, seu id quod interest teneatur. Facile patet, pro ratione debiti, scilicet, si vel in facto consistat, vel in datione rei, vel in soluendis nummis variam esse rationem debere illius quod interest. Haec omnia non enarrabimus, quae ad scopum nostrum non spectant, dixit aliqua *Aemil. FERRETTVS* Tr. *de mora* et *COCCEII* *diff. de mora*. Dicamus de debiti tantum pecuniae numeratae mora a debitore contracta.

§. III.

Neque iam eam litem meam faciam, an vsurae ex mora debeantur tantum in bonae fidei negotiis, non aequae in stricti iuris. Vulgo putant iure veteri in *bonae fidei* negotiis statim a tempore contractae morae exigi potuisse vsuras, contra in *stricti iuris* negotiis demum a tempore litis contestatae, ut habet *PEREZ. in C. de vsuris. n. 28*. Elegantiore in hac causa habet *Gerh. NOOD* in *Tract. de Vsuris et Foenore L. II*. Satis est, in fori causis omnia negotia ex bona fide diiudicari: Imo alit hanc sententiam forum, ex mora deberi vsuras ad legitimam quantitatem in iis negotiis, quae quondam stricti iuris fuerant loco illius, quod interest, ut est apud *CARPZOV. Iurispr. forens. Part. II. Const. 30. def. 8.*

§. IV.

Neque opus iam erit, vt quid sit: *moram purgare*, longa oratione persequamur. Quem enim fugit, tunc moram emendari, si remoueatur imputatio negligentiae in non praestito facto vel non soluto debito. Non quidem dissentio, interdum, etiamsi nulla interueniat mora, ex sola, vt videtur aequitate vsuras exigi posse, qualem causam habet FERRETTVS *cit. lib. n. 42.* Sed haec obseruatio non ad nostrum thema. Iam ad ipsam rem propius veniamus.

§. V.

Tempus, quo mora incipit, est solutionis terminus, vel conuentione sit statutus, vel interpellatione. Quod si ergo in debito nummario debitor iusto tempore non soluit, quod vel sibi ipsemet posuit consensu suo, vel quod post factam rite interpellationem a creditore statutum est, moram recte contraxit. Si autem efficit debitor, vt stato solutioni termino soluere vel non debeat, vel solutionis non factae negligentia remittatur, recte moram purgauit; quod variis causis fieri poterit; vel si creditor morosus in accipiendo, vel remisit conuentione contractam moram, vel si alium et remotiorem soluendi terminum partes conuentione comprobent, vel nouatio quaedam interueniat, et aliis modis. Maxime nostrum est de hac specie differere qua nouus solutioni praefinitur terminus, quam *prolongationem* vulgo vocant.

§. VI.

Haec ipsa prolongatio vti quidem mihi videtur duplicem habere potest formam. Aut enim fit debito non soluto et iam praeterlapso termino solutioni praefinito, aut fit antequam terminus solutioni statutus praeterierat. Quod ad priorem speciem pertinet, simulac solutionis terminus praeteriit, mora contracta est: neque tunc ex fori opinione dubitari poterit, vsuras recte peti posse. At quid iuris: si creditor postea consentiat, vt tardius nouo statuto solutioni termino, debitor soluat? (dicas prolongationem debiti) Eritne tunc quoque mora purgata? si dicendum, quod res est, nullum mihi videtur dubium, hac apposita distinctione litem posse componi. Sicuti enim tota quaestio de eo tantum themate agit, vbi vsurae in mutuo promissae non sunt, ita facile cognosci potest, ex declaratione in ipsa prolongatione facta debiti, an sibi creditor seruauerit vsuras, an vero expresse remiserit. Quod si enim expresse seruauerit in prolongatione concedenda, recte videtur prolongatio conditionata, si scilicet vsuras mora iam contracta debitas sit soluturus, sin vero expresse remiserit, quis negabit creditori ius remittendi vsuras. At si nihil in prolongatione ipsa dictum sit, hoc est, si neque reseruatae vsurae neque remissae sunt? Arbitror et hoc casu recte vsuras peti posse, non obstante prolongatione. Si enim verum est, ab eo tempore, quo solutio praestanda, si ea secuta non sit, moram contraxisse debitorem, sicque ad vsuras soluendas obligatum esse, facile colligitur, iam ab eo tempore vsurarium factum esse debitum. Dabimus nunc, elapso iam spatio,

tio, cum a creditore interpellatur debitor de solutione, ni velit iudicis auxilio cogi, hunc ipsum precibus a creditore impetrare, vt nouum solutioni spatium definiat, quo certo fit soluturus. Nemo non videt creditorem consentire in prolongationem vt vocant debiti in ea conditione, in qua est tempore concessae prolongationis, hoc est debiti cum vsuris, quae iam debebantur.

§. VII.

Neque tamen haec semper ita obseruari posse arbitror, potius aliter erit sentiendum, si elapso solutioni praefinito spatio debitor ad soluendum paratus sit, mora vero creditoris impediatur, quo themate vsurarium debitum factum non est. Quare si postea illud debitum vel petente debitore, vel ex voto creditoris alium solutionis terminum obtinebat noua conuentione, cum tunc mora nulla praecedat, neque ad vsuras tenetur debitor, sola illa prolongatione interposita, nunquam ad vsuras soluendas condemnabitur. Cessante enim causa, cur ad vsuras teneatur obligatus debitor, recte quoque cessabunt ipsae vsurae. Neque obstat, quod prolongatio debiti videatur suapte in se moram continere. Quod per se falsum est, quippe interpositus nouus et creditoris et debitoris consensus in statuendo nouo solutioni termino, id efficit, vt prior statutus solutionis terminus nullus declaretur, vt adeo mora contrahi non potuerit. Et forsan aliquo modo huc referri posset argumentum quod latet in fragmento *VLP IANI L. 21. π. de Vsur. et fruct.*
iuncta

uncta L. 22. π. eod. in quo posteriori fragmento praecipue PAVLVS causam morae eam quaerit, quae in *defraudatione* aliqua consistit. Quis vero eum qui paratus fuerat ad solvendum et cum quo creditor novam conventionem bona fide contrahit de prorogando termino, imo si in suam causam ipsemet creditor prorogationem seu delationem solutionis obtinet creditor a debitore suo, morosum habebit.

§. VIII.

Neque multum difficultatis habebit, si prolongatio sic dicta fiat per modum novationis. Dabimus thema. Sit *Titius* creditor, qui ante sex annos *Paulo* CCC mutuo dederat ea conditione solutioni posita, ut post triennium a tempore accepti mutui computandum, a debitore restituatur nullis interim promissis usuris. Elapso hoc triennio, debitor praestationem solutionis negligit, fitque debitor morosus. Durat haec mora per integros annos tres. Elapsis his exigit solutionem creditor, a qua praestanda se variis excusationibus et precibus eo termino se liberare intendit debitor, atque dilationem ulteriolem in annum petit. Motus creditor precibus atque excusationibus consentit in dilationem, ea tamen lege, ut tanquam de debito noviter contracto cambium debitor exhibeat creditori, ita tamen, ut eo dato prius debitum extinctum censeatur, quae est novationis natura, ut novandi adsit quoque animus. Paratus est debitor ad cambium scribendum in quo summam CCC thalerorum exprimit, neque usurarum mentionem adiicit.

adiicit. Elapso hoc dilationis anno seu noui debiti soluendi spatio Paulus solutionem CCC offert Titio creditori. Quaesitum est, an etiam vsuras ex triennio, per quod in mora fuerat ante nouationem creditor exigere possit a suo debitore? Neque vero soluendas esse vsuras ea est ratio, quia nouatione prius debitum et cum eo accessoria illa vsurarum obligatio extincta est. Et sibi imputet ipse creditor, quod in nouando debito vsurarum rationem non habuerit atque a debitore postulauerit, vt vsuras debitas forti imputaret in nouatione per cambium. Hinc vbi cambium acceptauit pure, exposito tamen in eo nouandi animo, neque vsurarum iam contractarum promissionem exegit, remississe videtur.

§. IX.

Diximus antea, prolongatione facta post terminum solutionis praeterlapsam, non purgari moram iam contractam, sed vsuras recte deberi, praecipue si ante prolongationem, vel in ipsa prolongatione vsuras sibi seruauerit creditor. Neque causa debiti quidquam mutabit, sed idem in omni debito, vbi ob moram vel id quod interest, vel vsurae exigi possunt obseruabitur. Quapropter nec in cambio aliter statuendum. Hinc si speciem illam facti apud SIEGELIVM *In der Einleitung zum Wechsel-Recht.* pag. 23. n. †. intueris,

B

recte

recte in vsuras condemnatus est debitor, non obstante prolongatione. Tempus enim Cambii soluendi erat Festum Michaelis 1734. Debebat ab eo tempore vsuras debitor ob moram intermissae solutionis. Anno 1735. die 1. Iun. per indossamentum quod vocant transferebatur in aliam personam cambium ea formula: der Herr beliebe die Summe von instehenden Wechsels Brief nebst von der Verfallzeit an gefällige Interessen zu bezahlen, an ic. Ipse creditor primus iam hoc ipso indossamento vsuras, quas ob moram iure exigere poterat, simul transfert in nouum creditorem. Postea nundinis Paschalibus 1739. prolongatio fit, quae postea repetita nundinis autumnalibus Lipsiensibus eiusdem anni. Iam cum prolongationem impetraret debitor, hac impetrata a nouo creditore, quem indossatarium vocant, simul agnouit ipsum indossamentum inque eo a creditore ob moram iam postulas vsuras. Recte ergo sententionantes pronunciauerant: wovon (scil. Vsuris) ihm die ohne Vorbehalt derer Interessen angenommene Prolongation des Wechsels nicht liberiren mögen. Verba autem ohne Vorbehalt derer Interessen perspicue ad illum casum spectare videntur, vbi vsurae postea remissae, quod expresse in ipsa prolongatione vt notaretur necesse videbatur.

§. X.

Ex iis, quae supra dicta sunt, facile patet, de ea specie haecenus nos intelligendos, ubi ipse debitor ad usuras soluendas obligatus non erat. Quamvis enim debita sint, quod non nego, ex quibus creditori usurarum exactio non conceditur, utpote in *Buchschulden rückständiger Kauf-Gelder*, nisi et in his lex morae terminum definiat, quale quid in Legibus Saxonice scil. DE CIS. Elect. de Anno 1746. nouiss. XV. sancitum, vi cuius legis post VI. menses semper mora contracta videtur; tamen adhuc mihi valde dubium est, an etiam in omni mutuo, in quo usurae non promissae, usurae quoque ante contractam moram exigi nequeant. Equidem plerumque ex lege peregrina applicata adhuc inter gratuita negotia mutuum referunt, non obseruata iuris peregrini ratione, in quo stricti iuris negotiis adnumerabatur; at cum illae solennitates iuris Romani amplius obseruari nequeant, ob mutatum gerendorum negotiorum priuatorum et iudiciorum ordinem, vix in eam opinionem me deduci paterer, ut nisi usurae promissae, semper gratuitum putarem mutuum. Neque enim nos ex formula stricta liberaliores habebimus homines, quales nunquam ex ipsa lege praesumere licebit. Quis enim eum non inter liberales referret, qui usu suarum pecuniarum absque omni emolumento cariturus est, potius consentiat, ut alter ex ea vtilitatem percipiat. Et

A 2

quo-

quoties ipsis legibus et rebus iudicatis mutuam negotiis
vsurariis adnumeratur? Vnde ergo causam petamus, ex
qua eum, qui mea vitur pecunia in sua re familia-
ri, liberemus ab vsuris, quamvis praestandas non
promiserit, nisi ab ipso creditore declaratione inter-
posita remissae sint. Si hoc factum, dubitandi nul-
la superest causa, eas post moram deberi. Sed est
mera opinio, quae non omni fundamento, at fori
assensu destituta.

T A N T V M.

Leipzig, Diss., 1764

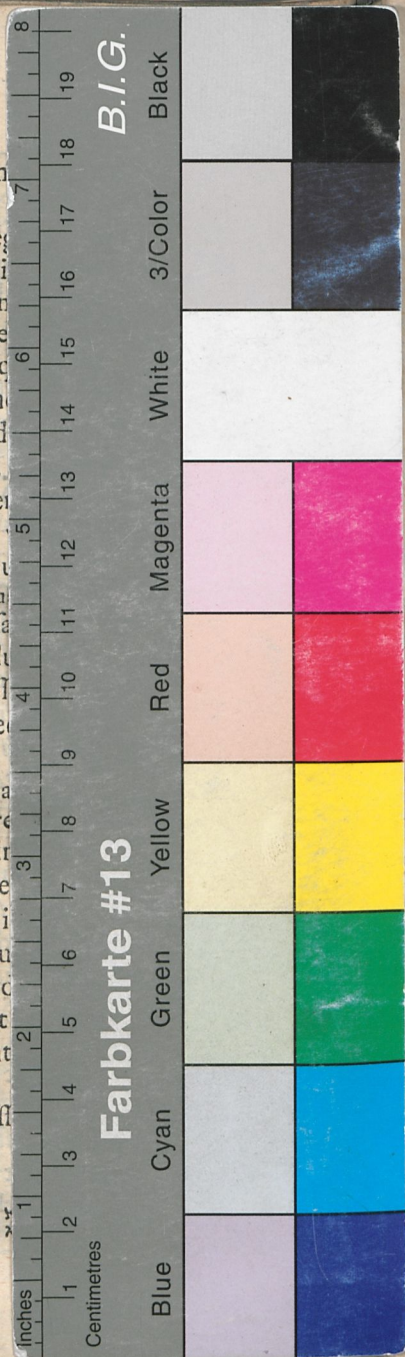

f
TA 30L

nur 31. Stück bisher verknüpft

VD 18

8644

1764, 11.

SPECIMEN
IVRIS CONTROVERSI
QVATENVS
PROLONGATIO DEBITI
MORAM PVRGET

ET LIBERET A PRAESTANDIS VSVRIS

QVOD

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

P R A E S I D E

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESSOR. PVBLIC. ORDIN. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITER. DVISBVRG. SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO

DIE I. AVGVST. ANNO CIDIICCLXIV.

DEFENDET

CAROLVS GOTTHELF FISCHER

RVHLAND. LVSAT.

L I P S I A E
EX OFFICINA LANGENHEMIA.